E-ISSN : 2181-4341
https://wordlyknowledge.uz
IMPACT FACTOR(SJIF) : 3,934

XORIJIY TILLARNI O'QITISH METODIKASINING ZAMONAVIY KO`RINISHLARI

Igamova Dildora Nazirovna
ADTI, xorijiy tillar kafedrasi katta o`qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada chet tillarini o'qitishda o'qitishda innovatsion metodlarni qo'llash haqida ma'lumotlar berilgan. Ta'limdagi innovatsion faoliyatni olib borishning ahamiyati haqida ma'lumotlar berilgan.
Kalit so'zlar: Innovatsion metod, AKT, o'quv jarayoni, kompetensiya, didaktik texnologiyalar.

KIRISH

Hozirgi kunda ta'lim jarayonida innovatsion metodlar, innovatsion texnologiyalar, pedagogik va axborot texnologiyalari o'quv jarayonida qo'llashga bo'lgan qiziqish, e'tibor kundan kunga kuchayib bormoqda, bunday bo'lishining sabablaridan biri, shu vaqtgacha an'anaviy ta'limda o'quvchi talabalarni faqat tayyor bilimlarini egallashga o'rgatilgan bo'lsa, zamonaviy texnologiyalar ularni egallayotgan bilimlarini o'zlari qidirib topishlariga, mustaqil o'rganib taxlil qilishlariga, hatto xulosalarni ham o'zlari keltirib chiqishlariga o'rgatadi.

Innovatsiya (inglizcha innovation) - yangilik kiritish, yangilikdir. Innovatsion texnologiyalar pedagogik jarayon hamda o'qituvchi va talaba faoliyatiga yangilik, o'zgarishlar kiritish bo'lib, uni amalga oshirishda asosan interaktiv metodlardan to'liq foydalaniladi [1].

ASOSIY QISM

Interaktiv metodlar bu jamoa bo'lib fikrlash deb yuritiladi, ya'ni pedagogik ta'sir etish usullari bo'lib ta'lim mazmunining tarkibiy qismi hisoblanadi.Bu metodlarning o'ziga xosligi shundaki, ular faqat pedagog va o'quvchi-talabalarning birgalikda faoliyat ko'rsatishi orqali amalga oshiriladi.

Bunday pedagogik hamkorlik jarayoni o'ziga xos xususiyatlarga ega bo'lib, ularga quyidagilar kiradi [2]:

- O'quvchi-talabaning dars davomida befarq bo'lmaslikka, mustaqil fikrlash, ijod etish va izlanishga majbue etishi;
- O'quvchi-talabaning o'quv jarayonida bilimga bo'lgan qiziqishlarini doimiy ravishda bo'lishini ta'minlashi;
- Pedagog va O'quvchi-talabaning hamisha hamkorlikdagi faoliyatinitashkillanishi.

Innovatsiya yangi ilmiy bilimlarni, qandaydir kashfiyotlarni, ixtirolarni olishga qaratilgan tadqiqot faoliyatidan foydalanish orqali rivojlanadi. Bundan tashqari, innovatsiyalarning paydo bo'lishi loyihalash ishlarining natijasi bo'lishi mumkin, bunda mavjud ilmiy nazariyalar va tushunchalar asosida amaliy harakatlarni amalga oshirish imkoniyatini aks ettiruvchi instrumental va texnologik bilimlar rivojlanadi. Shunday qilib, innovatsion loyihalar yaratiladi, bu esa keyinchalik yangi texnologiyalarning paydo bo'lishiga olib keladi.

Innovatsiyalar ta'lim faoliyati jarayonida ham rivojlanadi. O'quv jarayonida talabalarning nazariy va amaliy bilimlari rivojlanadi, keyinchalik ular amaliy hayotning innovatsiyalar yaratish bilan bog'liq turli sohalarida qo'llanilishi mumkin.

Innovatsion ta'lim texnologiyalari uchta asosiy komponentga asoslanadi [3]:

- Zamonaviy, yaxshi tuzilgan tarkib, uning asosi tadbirkorlik faoliyatining hozirgi voqeliklariga javob beradigan kasbiy faoliyatdagi kompetentsiyadir. mazmuni zamonaviy aloqa vositalari orqali uzatiladigan turli multimedia materiallarini o'z ichiga oladi.
- Zamonaviy, innovatsion o'qitish usullarini qo'llash. Bunday usullar bo`lajak mutaxassisning kompetensiyalarini rivojlantirishga, o`quvchilarni faol bilim va amaliy faoliyatga jalb etishga, bilish jarayonida tashabbuskorlikni namoyon etishga yo`naltirilgan bo`lishi kerak. Ta'lim dasturlarini passiv assimilyatsiya qilish istisno qilinadi.

E-ISSN : 2181-4341
https://wordlyknowledge.uz
IMPACT FACTOR(SJIF) : 3,934

• Ta’lim jarayonida zamonaviy infratuzilmaning mavjudligi. U o’qitishning yangi shakl va usullarini, xususan, masofaviy ta’limni qo’llashga yordam beradigan axborot, texnologik, tashkiliy va kommunikatsiya komponentlariga asoslanishi kerak. Ta’limda boshlangan o’zgarishlarning samaradorligini tekshirishning eng keng tarqalgan usullari quyidagilardir:

• Hujjatlarni belgilash usuli. Ta’lim tizimidagi innovatsiyalarni baholash uchun ta’lim jarayoniga innovatsiyalarni hajmli kiritish imkoniyati cheklanadi. Alohida maktab, universitet, ta’lim muassasasi tanlab olinadi va ular asosida tajriba o’tkaziladi.

• Bo’lak-bo’lak joylashtirish usuli. Bu alohida yangi innovatsion elementni joriy etishni nazarda tutadi.

• "Abadiy tajriba" uzoq vaqt davomida olingan natijalarni baholashni anglatadi.Ta’limdagi innovatsion texnologiyalar turli sabablarga ko’ra "sekinlashadi".

• Ijodkorlik to’sig’i. Eski dasturlar bo’yicha ishlashga odatlangan o’qituvchilar hech narsani o’zgartirishni, o’rganishni va rivojlanishni xohlamaydilar. Ular ta’lim tizimidagi barcha yangiliklarga dushman.

• Muvofiqlik. Moslashuvchanlik, rivojlanishni istamaslik, boshqalarning ko’ziga qora qo’y kabi ko’rinishdan qo’rqish, kulgili ko’rinishi tufayli o’qituvchilar g’ayrioddiy pedagogik qarorlar qabul qilishdan bosh tortadilar.

• Shaxsiy tashvish. O’ziga ishonch, qobiliyat, kuch, o’zini past baho, o’z mulohazalarini ochiq aytishdan qo’rqish tufayli ko’plab o’qituvchilar ta’lim muassasasidagi har qanday o’zgarishlarga oxirgi imkoniyatgacha qarshilikko’rsatishadi.

• Fikrlashning qattiqligi. Qadimgi maktab o’qituvchilari o’z fikrlarini yagona, yakuniy, qayta ko’rib chiqilmaydigan deb bilishadi. Ular yangi bilim va ko’nikmalarni egallashga intilmaydilar, zamonaviy ta’lim muassasalaridagi yangi tendentsiyalarga salbiy munosabatda bo’lishadi.

Innovatsion xulq-atvor moslashishni anglatmaydi, u o’z shaxsiyligini shakllantirishni, o’zini o’zi rivojlantirishni nazarda tutadi. O’qituvchi innovatsion ta’lim barkamol shaxsni tarbiyalash usuli ekanligini tushunishi kerak. "Tayyor shablonlar" unga mos kelmaydi, doimiy ravishda o’z intellektual darajasini oshirish muhimdir. Ta’limdagi innovatsiyalar bir necha tarkibiy qismlardan iborat tizimni nazarda tutadi:

- o’quv maqsadlari;
- ta’lim mazmuni;
- motivatsiya va o’qitish vositalari;
- jarayon ishtirokchilari (talabalar, o’qituvchilar);
- ishlash natijalari.

XULOSA

Xulosa o’rnida shuni ta’kidlash joizki, Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bolalar bog’chalari, maktablar, akademiyalar, universitetlarda odatiy holga aylandi.

Jamiyatning jadal rivojlanishi ta’lim jarayonining texnologiyalari va usullarini o’zgartirish zarurligini taqozo etmoqda. Ta’lim muassasalarining bitiruvchilari o’zgaruvchan zamonaviy tendentsiyalarga tayyor bo’lishi kerak. Shu bois ta’limda individual yondashuv, harakatchanlik va masofaviylikka yo’naltirilgan texnologiyalarni joriy etish zarur va muqarrar ko’rinadi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. M. Xoldorova, N. Fayziyeva, F. Rixsittilayeva. “CHET TILINI O’QITISHDA YORDAMCHI VOSITALARDAN FOYDALANISH”. Toshkent: Nizomiy nomidagi TDPU.2018

2. Bekmuratova U. B. “Ingliz tilini o’qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish” mavzusida referat. Toshkent — 2012 yil Отабоева, M. P. Chet tilini o’qitishda zamonaviy innovatsion texnologiyalaridan foydalanish va uning samaradorligi;

E-ISSN : 2181-4341
https://wordlyknowledge.uz
IMPACT FACTOR(SJIF) : 3,934

3. Minamatov, Y. E. U. (2021). APPLICATION OF MODULAR TEACHING TECHNOLOGY IN TECHNOLOGY. Scientific progress, 2(8), 911-913.
4. Okhunov, M., & Minamatov, Y. (2021). Application of Innovative Projects in Information Systems. European Journal of Life Safety and Stability (2660-9630), 11, 167-168.

WORDLY
KNOWLEDGE